

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יום כ' תמוז יומא דהילולא של כ"ק מרן בעל החכמת אליעזר מסערט וז"נין זצוק"ל

לפני שנה זכיתי להיות בשבת קודש בצילו של הוד כ"ק מרן הרבי מסערט-ויז'ניץ שליט"א ברמת ויז'ניץ בחיפה. האמת יצאתי משם מחושמל. הרבי שליט"א קיבל אותי בפניא דמעלי שבתא במאור פנים. ובמשך כל השבת קודש הרגשתי איך הרבי שליט"א מוסר את נפשו וגופו עבור הציבור הקדוש. לראות איך הרבי מלביש לחתנים את השטריימל, לשמוע את ה'לכה דודי' בצילו של הרבי שליט"א, לטעום תענוג של טיש בליל שבת קודש אצל הרבי, זה הדבר הכי נעלה.

ומה שהכי תפס אותי בציבור זה הפירגון שיש להם. הרבי הק' מרן בעל החכמת אליעזר' הטביע בהם בגנים את הרצון להיטיב, ואת האהבת ישראל, וזה מורגש בכל פינה. כשנכנסתי לפני שבת קודש למנחה ניגשו אלי זקנים עם כזה 'שלום עליכם' כאילו שאנחנו ידידים עשרות בשנים. לא נרגעו עד שסידרו לי מקום נוח לשבת. מאיפה העיץ טובה' הזו? הכל מכוחו של רבנו מרן בעל החכמת אליעזר'.

השנה לקראת יומא דהילולא של הרבי הקדוש שוחחתי עם נכדו חביבו הרב הצדיק רבי ברוך הגר שליט"א, בנו של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א, ובקשתי לשמוע מעט על זקנו הקדוש. הרב הצדיק רבי ברוך הואיל להקדיש לנו מעט מזמנו ומהידיע העשיר שלו.

"אנחנו חיים היום בדור שמחפש מופתים", מתחיל הרב הצדיק את שיחתו המחכימה, "אזכה בסיפורים דרמטיים. הסבא רבינו הקדוש מרן החכמת אליעזר חייך אותנו שלא זה יהיה המדד שלנו לצדיק. הוא הסביר לי פעם בשיחה אישית שכאשר מספרים על צדיק סיפור של שינוי סדרי מעשה בראשית, האדם הפשוט ששומע זאת אומר לעצמו: איך אני הקטן מגיע לכאלו דגרות. הרי זה רחוק ממני כרחוק מזרח ממערב. ואז האדם אומר לעצמו: מה אני אוכל לקחת מסיפור כזה? זה הרי לא נוגע לי כלל למוסר השכל של יום יום...".

"כך היתה כל ההנהגה שלו", ממשיך הרב הצדיק, "גם כששמע סיפור מזקנו הקדוש מרן האהבת ישראל מויז'ניץ זצוק"ל, היה תמיד אומר: אני רוצה לשמוע על הנהגה בבין אדם לחבירו, על מידות טובות, כי לזה יכול כל אדם להגיע בעבודה עצמית. ולכן ביקש מאתנו שכשמדברים על צדיק נדבר על המידות הטובות. גם צדיקי הדור כשדיברו על רבינו החכמת אליעזר, העידו שהוא היה יחיד בדור במידות טובות, גאון במידות".

"איני יכול לשכוח", נזכר איש שיחנו בערגה, "פעם בראש השנה, כשרבינו נכנס לבית הכנסת לתקיעת שופר, הוא היה לאו בעלמא הדין, כולו דבוק בעולמות עליונים, וכך ליויתי אותו לעבר מקומו, ובאמצע הדרך הוא רואה ילד בוכה. מיד עצר רבינו בדרכו, פנה לילד כמו אבא אוהב, בבחינת יורד משה מן ההר אל העם, ושאל אותו: וואס איז גשעוה? פאר וואס ווייסטו? [מה-מה קרה, למה אתה בוכה?]. לאחר דקה המשיך רבינו בדרכו שוב אחוז שרעפים... וכך היינו יכולים לראות בהרבה הזדמנויות, במעמדים שונים, איך רבינו הוא בבחינת פושט צורה ולובש צורה...". מסיים נכדו של רבינו את השיחה המעשירה.

לאחר ששמענו עד כמה כל חייו של רבינו היו מקשה אחת עבור כלל ישראל, אז מה הפלא שהוא זכה להקים ממלכה קדושה כזאת בלי עין הרע...

מה אמר מרן הסטייפלר על החולדה שעברה בין החתן והכלה

חפץ קדוש של מצוה

השבוע נלמד בדף היומי (שבת דף קכ"ז ע"א): גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה.

הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע התארח פעם בביתו של יהודי אחד. כשעמד בפתח הבית התחיל הרבי רבי זושא לנשק לעצמו את ידיו. הסתכל בעל הבית על מעשיו ותמה: מה זאת?

"פשוט מאוד", אמר לו הרבי הקדוש, "הגמרא אומרת גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, נמצא שהגוף שלי הוא כעת חפץ של מצוה, כמו האתרוג שמנוענעים בו וכדומה, ולכן אני מנשק אותו...".

למה כבודו משתדך עמי

השבוע נלמד בדף היומי (שבת דף ק"ל ע"א): ליכא כתובה דלא רמי ביה תיגרא.

מרן הסבא קדישא מראדושיץ זצוק"ל חיתן את בנו עם נכדתו של הרבי הקדוש רבי ראובלע ז'ארנובצער בעל הדודאים בשדה זצוק"ל. לפני החופה נזכר לפתע הסבא קדישא שהמחותנים עדיין לא רבו ביניהם, והרי הגמרא אומרת ליכא כתובה דלא רמי ביה תיגרא. ניגש הסבא קדישא אל מחותנו והתחיל לריב אתו: "למה כבודו משתדך עם אדם פשוט כמוני? מה פתאום? מה ראה בי?..." הרבי הקדוש

מז'ארנובצער ענה גם הוא לעומתו: "מילא אני משתדך עם צדיק הדור, אבל אינני מבין מה ראה כבודו בי?..." לאחר כמה טענות כאלה, נענה הסבא קדישא: "זהו, כעת אפשר כבר לגשת לחופה...".

החולדה שהפרה את שלום הבית

היה זה בבני ברק שלפני חמישים שנה. החתן והכלה ישבו בחדר יחוד ושוחחו, ולפתע עברה ביניהם חולדה שחורה. ישנם אנשים המאמינים באמונה טפילה [שמקורה בודאי מהגויים] שאם עברה חולדה שחורה [או חתול שחור, תלוי במסורת...] בין שני אנשים, זהו סימן רע שמריבה תעבור ביניהם.

הכלה שהאמינה גם היא באמונות אלו, ראתה את החולדה, והחליטה שזהו סימן רע להם והיא איננה רוצה עוד בשידוך זה. היו שם כל מיני משפיעים ומחנכים שניסו לשכנע אותה ולשנות את דעתה, אך היא בשלה. היא לא יכולה לחיות עם בעל זה. היה שם חכם אחד שהציע לה ללכת למרן הסטייפלר בעל הקהילות יעקב זצוק"ל ולשמוע את חוות דעתו, ומה שהוא יאמר תעשה. להצעה זו לא יכלה הכלה

שלא להסכים, והחליטו ללכת עוד באמצע החתונה לשאול את האורים ותומים.

מרן הסטייפלר ישב בחדרו, עסוק כל כולו בסוגיא, ולפתע נפתחת הדלת, ונכנסים חתן וכלה עם המחותנים שלהם. הגאון הרים את עיניו, פנה אליהם ושאל למבוקשם. סיפרה הכלה את כל הסיפור כשהיא מסבירה את החששות שלה.

כשמע מרן גאון ישראל את הבעיה, חייך ואמר: "הגמרא אומרת (שבת דף ק"ל ע"א) ליכא כתובה דלא רמי ביה תיגרא. כשראו משמים שאתם אינכם רבים כלל, שלחו לכם את החולדה הזאת שתעבור ביניכם. כעת אתם יכולים לחזור לחתונה לחיים ולשלום ותבנו בית נאמן בישראל...".

עונשו של זלזול בגדולי ישראל

בדף היומי של היום (שבת ק"י ע"א) נלמד: "אמר להו אב"י, דילמא חייוא דרבנן טרקה, דלית ליה אסותא, דכת"ב ופרץ גדר ישכנו נחש". פירש רש"י: "שעבר על נידוי חכמים, ונחש הנושכו על כך אין לו רפואה, לפיכך לא נמצא לו רפואה". נספר על כך סיפור מזעזע מה קורה בזלזול קל בגדולי ישראל.

היה זה שבוע אחרי פטירתו של פוסק הדור מרן הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זכר צדיק וקדוש לברכה. אברך נתקף בכאבי ראש נוראיים, הוא פנה לכל הרופאים, לכל יועצי הרפואה, וכולם העלו חרס בידם ולא הצליחו לסייע לו. הוא חש בבהלה אל אחד מגדולי הרבנים בארץ ישראל לבקש את ברכתו. הרב הקשיב לצרתו, וכאשר שמע שהכאבים התחילו סמוך להלוויה, הוא שאל אותו: האם פגעת פעם בכבודו של פוסק הדור רבי משה פיינשטיין? אך האברך ענה מיד בשלילה. הרב הררה, ולאחר מכן הציע לו להפיל גורל הגר"א. "אולי באמצעות הגורל נמצא את הסיבה האמיתית לכאבים...". הרב עשה את גורל הגר"א, והפסוק שעלה בגורל היה "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה". כעת כבר היה ברור שמדובר בפגיעה בכבודו של מרן פוסק הדור.

האברך ניסה שוב ושוב להיזכר במה מדובר, ואז לפתע היכה בו הפסוק מכת ברק. הוא נזכר איך הוא עמד שם בשושן פורים בין ההמונים אשר גדשו את רחובות ירושלים בהלוויה הגדולה. איך אפשר שלא לבוא ולחלוק לגאון וצדיק כזה את כבודו האחרון, אולם הוא

הפסוק שעלה בגורל היה "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה"

מיני מתיקה

הגמרא אומרת במסכת סנהדרין (דף ט"ז ע"ב): **אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.**

חשבתו בחמלת השם עלי ובסיעתא דשמיא לומר בכוונת המאמר, מתי אפשר להצליח עם תלמיד, איך תוכל להשפיע עליו תורה ויראת שמים, רק בתנאי אחד, "כאלו ילדו", רק אם אתה מתייחס אל התלמיד כמו בן יחידך אשר אהבת, רק אז תצליח באמת ללמדו תורה ולהשפיע בו. הילד, או הבחור, ואפילו האברך, מרגיש במדוייק כמה המלמד שלו או המורה-דרך שלו אוהב אותו ומחבב אותו, וזה משפיע עליו יותר מכל דבר אחר.

ועל זה נאמר (משלי כו, ט): **כַּמֵּים הִפְנִים לִפְנֵים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם.** והגמרא (יבמות דף ק"ז ע"א) מעמידה שהפסוק מדבר בדברי תורה. פירש רש"י שם (באחד מהפירושים): **"אם רבו מסביר לו פנים הוא מחכים, ואם לאו אינו מחכים מרבו".**

(מתוך הפתיחה לשיעור שבת ק"ז, ב' תמוז)

הוטרד משורת ההספדים הארוכה ומגודל ההלוויה. הרי פורים היום והציבור צריך לקיים את מצוות היום. "איך זה צודק", אמר האברך לסובבים אותו, "כי לווייה של מי שרק לא יהיה תפגום בשמחת פורים של מאות ואלפי אנשים...".

"הפתרון היחיד לכאבים שלך", אמר לו אותו רב, "הוא שתאסוף עשרה אנשים ליד קברו של פוסק הדור, ובנוכחותם תבקש מחילה". ואכן האיש אסף מניין, עלה להר המנוחות וביקש מחילה, ותוך יום חלפו הכאבים והאדם הבריא.

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

השבוע נלמד בדף היומי (שבת קכ"ח ע"ב) על איסור ביטול כלי מהיכנו. רצינו לשאול מי שהמזגן שלו נוטף מים והם מלכלכים את הבית, האם מותר לאוספם או שהמים הם מוקצים, והאם מותר לו בשבת להניח דלי לקבל את המים או שיש בזה איסור של ביטול כלי מהיכנו?

תשובה שהתקבלה מאת רבה של בני ברק הגאון הגדול הרב שבח צבי רוזנבלט שליט"א:

לכבוד הרב הגאון מזכה הרבים רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

דבר שאלתך לגבי מי מזגן אי הוי מוקצה, הנה גבי מי גשמים איתא בעירובין (מ"ה ע"ב) דאי מיא עביבא מיבלע בליעי הוּ מי גשמים נולד ואסורים משום מוקצה, ומסקנת הגמרא משמע שאין המים בלועים בעבים אלא הם כבר מים גם כשהם בעבים, ולכך לא הוּ מוקצה. וכן הוא בהדיא בבית יוסף (סוף סימן ש"ה) וז"ל: כתב בשבלי הלקט בשם רב צמח גאון, מטר היורד בשבת ויום טוב אע"ג דמאתמול לא היו עבים מותר לרחוץ ולשתות מהם, דאסיקנא מיא בעבים מינד נידי ולא הוי מוקצה. והכי קיימא לן כמבואר בשולחן ערוך (סימן של"ח סעיף ה' ובמשנה ברורה שם ס"ק ל').

ויש לדון אם גם מים היוצאים מהמזגן נחשבים כמינד נידי ולא הוּ נולד, שכמו שמי גשמים אינם מוקצה אפילו באופן שלא היו עבים מאתמול, והיינו לכאורה משום שמים שנמצאים באוויר גם נקראים כבר מים, כך גם מים של מזגן לא יהיו מוקצה מהאי טעמא.

אבל נראה שמה שמתירים מי גשמים שלא היו עבים מאתמול אין זה משום שהמים נמצאים כבר באוויר, אלא משום שהם היו באוקיינוס והעבים לקחו אותם משם בצורת מים ולא בצורה של מיבלע בליעי, וכן מדויק מדברי השבלי הלקט שהובאו בבית יוסף, שהביא את המשך דברי הגמרא בעירובין שם שאמרו 'השתא דאתית להכי מים דאוקיינוס מינד נידי', ואף שהגמרא שם איירי גבי דין שביתה, מכל מקום יש ללמוד מזה שהמים שבעבים שנוצרו בשבת נידונים כמי האוקיינוס ששם הם היו בכניסת השבת, ומשום כך גם אין זה נולד, ואם כן לפי זה מים של מזגן שהיו באוויר בלי עבים, ואז הם היו במצב של מיבלע בליעי ולא מסתבר דבאוויר יהיה נחשב כבר מים, הרי זה נחשב נולד ואסורים משום מוקצה.

ולגבי השאלה אי מותר לאוספם, תליא בדינא דגרף של רעי, שאם הם במצב של גרף של רעי מותר לאוספם.

ולגבי להניח כלי בשבת לקבל מים אלו, הנה בשולחן ערוך (סימן של"ח סעיף ה') מבואר לגבי דלף שאינו ראוי, שאסור לתת תחתיו כלי משום שאין עושין גרף של רעי לכתחילה, והוי מבטל כלי מהיכנו ואסור אפילו אם יתוצה שישארו כך ולא יטלנו משם בשבת, וכמבואר במשנה ברורה שם. אלא שבביאור הלכה (ד"ה אסור) הביא דעת הטור דשרי שכיון שאפשר לטלטלו משום גרף של רעי אין זה ביטול כלי מהיכנו, וכתב בביאור הלכה בשם החיי אדם שבמקום צורך גדול יש לסמוך על הטור להתיר לתת כלי תחת הדלף אף שאינו ראוי.

מקולמוסם של הקוראים

שליט"א אחדות מעלתו, והלוואי נזכה ללמוד שמץ כלשהו מדרכיהם הישירות.

גם התפעלתי מאוד מהמכתב של ידיד נעורי הגאון הגדול בקי בכל מכמני התורה הצדיק הנשגב רבי ישראל אהרונסון שליט"א שכחל גאונותו בתורה, פי כמה וכמה הוא גאונותו במדות טובות, אשר יכולים להכתירו בתואר "הגאון האדיר במידות", ממש צדיק ולב רך כחמאה וחלב, אשר זכיתי להתאבק בעפר רגליו בהיותו שואל ומשיב בישיבה גדולה 'באר אברהם' ולמדתי ממנו אולי כטיפה מן הים, מן הים הגדול של התורה שהוא בקי בה ממש כמונח בקופסה. אני רואה שהוא גם כן מבין עליכם במקצת על פי התוארים שהוא כותב על כבוד תורתו וניכרים דברי אמת.

השיל"ת יעזור שתזכו להמשיך מתוך אושר עושר וכבוד בהרבצת התורה ולזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה, עדי נזכה לביאת משיח צדקנו בקרוב בימינו ממש, אמן כן יהי רצון.

עוד פעם יישר כח גדול, עלה והצלח, לך בכוחך זה והושע את ישראל

מאיר איתמר רוזנבוים

מכתב מאת המשפיע הנודע הצדיק שמעורר את כלל ישראל בכל העולם בחוברות דרך אמונה ובשיעורים החשובים ה"ה רבי מאיר איתמר רוזנבוים שליט"א

בנו חביבני ויקירו של מרן הרבי מקרעטשניף ירושלים שליט"א לכבוד הגאון הגדול זיכה רביים זכה להרביץ תורה לאלפים מישראל רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

שלום לכבוד תורתו,

קיבלתי את הגליון המתוק מדבש ונופת צופים מלא וגדוש באמרות נעימים ממש כשמו כן הוא. ממש חייתה נפשי מהסיפור מאביכם הצדיק הידוע והמפורסם רבי שמואל צבי זצ"ל, שהיתה מצדתו פרושה עד עיה"ק ירושלים להשתדל ולהדר בכבוד אב שיהיה מוכן עבור אביו ז"ל בירושלים הטוי שהיה רגיל לכך. יא, יא, אזוי האבן זיך ערליכע יודען אויפגעפירט [כן-כן], כך התנהגו היהודים [ראי שמים], וכבר שמעתי כמה פעמים מכ"ק אאמו"ר

הגמרא אומרת במסכת שבת (דף ל"א ע"א): **אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו, נשאת ונתת באמונה,** קבעת עתיך לתורה".

ישנו פירוש ידוע מהספרים הקדושים שפירשו 'קבעת עיתים לתורה' שפירושו מלשון גזילה, כמו קבע את קובעייהם נפש (משלי כב, כג), והיינו שישאלו את האדם האם גזלת מעיתותיך עבור לימוד התורה הקדושה.

לפי פירוש זה של להוסיף ולבאר גם את השאלה הראשונה 'נשאת ונתת באמונה', שהרי כשישאלוהו האם גזלת מזמנך עבור לימוד התורה, יהיו כאלה שיענו הרי אסור לגזול, ואי שישאלו אותם האם באמת נשאת ונתת באמונה? האם גם שם נהרתת כל כך שלא לגזול?

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חיגי: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com